

UCHWAŁA Nr 6/2009
Prezydium Zarządu Okręgu Maz. PZW
z 28 sierpnia 2009 r.

w sprawie odwołania zakazu wędkowania i odłowów sieciowych w obwodach rybackich użytkowanych przez Okręg Mazowiecki PZW, w których latem 2009 r. wystąpiła przyducha.

Na podstawie § 46 p. 1 i 15 Statutu PZW Prezydium Zarządu Okręgu Mazowieckiego postanawia:

1. Zatwierdzić odwołanie zakazu wędkowania z 24 lipca 2009 r., we wszystkich obwodach rybackich wymienionych w uchwale Prezydium ZO z 13 lipca 2009 r. (Uchwała nr 2/2009 pkt 2).
2. Na podstawie opinii i zaleceń wydanych przez Instytut Rybactwa Śródlądowego Olsztynie wznowić od 1 września 2009 r. odłowy rybackie w akwenach dotkniętych katastrofą ekologiczną, wprowadzając następujące ograniczenia:
  - w obwodzie rybackim rz. Narew nr 7 brygada rybacka z Wierzbicy będzie prowadziła odłowy kontrolne 2 razy w tygodniu.
  - w pozostałych akwenach obwodu rz. Narew nr 7 odłowy będą prowadzone 1 raz w tygodniu.
  - w obwodach rybackich: rz. Bug nr 5; rz. Narew nr 6 oraz nr 8 – odłowy będą prowadzone raz w tygodniu.
3. Jeżeli wskaźniki połowowe będą porównywalne z danymi z eksploatacji połowowej prowadzonej przed wystąpieniem katastrofy ekologicznej, w porównywalnym okresie poprzednich lat, to Prezydium Z. O. Maz. zwróci się do Zarządu o podjęcie stosownych decyzji.
4. Kontrolne odłowy ryb będą prowadzone pod nadzorem strażników SSR z następujących kół: K-39 Ostrołęka Kiełbik; K-3 Warszawa Mokotów; K-6 Warszawa Wola; K-13 Legionowo; K-4 Warszawa Praga Południe; K-137 Wyszaków i K-15 Nowy Dwór Mazowiecki.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Sekretarz Z.O

Tadeusz Szewczyk

Prezes Z.O.

Zbigniew Bedyński

INSTYTUT RYBACTWA ŚRÓDLĄDOWEGO

w Olsztynie *im Stanisława Sakowicza*

ZAKŁAD RYBACTWA RZECZNEGO w Żabieńcu

ul. Główna 48, 05-500 Piaseczno tel. 022/7970853, tel/fax 022/7562044, 7562088

L.dz. ZRRz – 07/71/7/24/09

Żabieniec 18.06.2009 r.

**Opinia dotycząca możliwości wyłączenia z odłowów sieciowych
obwodów rybackich Bugu, Narwi oraz Zbiornika Zegrzyńskiego,
będących w użytkowaniu Okręgu Mazowieckiego Polskiego Związku
Wędkarskiego**

doc. dr hab. Wiesław Wiśniewolski

Podstawa przygotowania opinii

Opinię przygotowano na podstawie pisma Okręgu Mazowieckiego Polskiego Związku Wędkarskiego 00-831 Warszawa ul. Twarda 42, znak L.dz. 427/2009, skierowanego dnia 28 maja 2009 roku do Instytutu Rybactwa Śródlądowego w Olsztynie Zakładu Rybactwa Rzecznego w Żabieńcu. W środowisku wędkarskim panuje opinia, że zasoby ryb w wodach użytkowanych przez Polski Związek Wędkarski powinny być dostępne tylko dla uprawnionych do wędkowania. W związku z tym stale wnoszone są przez wędkarzy postulaty o wyłączeniu z odłowów sieciowych obwodów rybackich: rzeki Wisła nr 3 i nr 4, Narew nr 6, nr 7 (Zbiornik Zegrzyński), nr 8 oraz Bug nr 5. Celem przedkładanej opinii jest wyjaśnienie możliwości wprowadzenia takich wyłączeń.

Opinia

W myśl zapisu artykułu 196 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2001 r. Nr 115, poz. 1229), jednym z celów racjonalnej gospodarki rybackiej prowadzonej na wodach płynących jest wykorzystywanie produkcyjnych możliwości wód, zgodnie z operatem rybackim, w sposób nienaruszający interesów uprawnionych do rybactwa w tym samym dorzeczu, z zachowaniem zasobów ryb w równowadze biologicznej i na poziomie umożliwiającym gospodarce korzystanie z nich przyszłym uprawnionym do rybactwa. Oznacza to, że zasady prowadzenia racjonalnej gospodarki rybackiej na wodach płynących określane są operatem rybackim. Sformułowane są w nim warunki prowadzenia eksploatacji połowowej, potrzeby ochrony oraz struktura gatunkowa i wielkość zarybień. Gospodarka zarybieniowa musi być przy tym zgodna ze składem zespołu ichtiofauny zasiedlającej wody obwodu rybackiego, dopasowana do możliwości rekrutacji gatunków w drodze naturalnego tarła, w końcu uwzględniać wyniki odłowów ryb aby móc w odpowiednim zakresie rekompensować wyniki silnej eksploatacji połowowej, czy też nadmiernej presji wywieranej na poszczególne gatunki ryb. Jest to bardzo ważne, bowiem sposób prowadzenia racjonalnej gospodarki rybackiej jest podczas dokonywanych obowiązkowo co trzy lata kontroli, konfrontowany z zapisami operatu.

Cechą racjonalnej gospodarki rybackiej jest elastyczność działań dostosowanych do zmieniających się uwarunkowań przyrodniczych i społecznych oraz antropogenicznych oddziaływań. Wzajemne oddziaływanie tych czynników posiada decydujący wpływ na możliwość prowadzenia racjonalnej gospodarki rybackiej, wymuszając równocześnie wprowadzanie do niej bieżących korekt wynikających np. z powodzenia/niepowodzenia naturalnego tarła czy wysokości odłowu poszczególnych gatunków ryb. Fundamentalne znaczenie dla możliwości prowadzenia racjonalnej gospodarki rybackiej posiada zatem prowadzenie dokładnej ewidencji struktury gatunkowej i wysokości odłowów.

Metody oraz intensywność odłowów wynikają z możliwości produkcyjnych wód obwodu i stanu zasobów ichtiofauny, technicznych warunków prowadzenia odłowów oraz frekwencji wędkujących. W przypadku będących przedmiotem opinii obwodów rybackich, różnią się one produktywnością i warunkami prowadzenia gospodarki rybackiej. Odmienny w tym względzie od obwodów pozostałych jest Zbiornik Zegrzyński na rzece Narew nr 7, którego cechami charakterystycznymi są:

- bardzo wysoka produktywność rybacka, wynikająca ze stałego dopływu biogennych związków;
- masowo rozwijające się pogłowie leszcza, krapia i płoci, wykazujące silną tendencję do przegęszczania populacji tych gatunków i tworzenia bardzo wysokiej biomasy;
- złe warunki techniczne prowadzenia w Zbiorniku Zegrzyńskim odłowów sieciowych przy pomocy nieselektywnych narzędzi jakimi są przywłoka oraz niewód;
- stałe odbywanie się okresowo intensywnych migracji ryb pomiędzy Zbiornikiem Zegrzyńskim a płynącymi powyżej odcinkami Bugu i Narwi;
- silna presja wędkarska, ukierunkowana w pierwszym rzędzie na odłów gatunków ryb drapieżnych oraz duże egzemplarze ryb karpowatych, w tym karpia;
- zdecydowanie mniejsze zainteresowanie wyławianiem krapia oraz drobnej płoci i leszcza.

W odróżnieniu od Zbiornika Zegrzyńskiego pozostałe obwody nie odznaczają się aż tak wysoką produktywnością, co wynika z braku kumulacji biogennych związków, które stale unoszone i rozcieńczane są rzecznyymi wodami. Ma to zdecydowany wpływ na warunki środowiskowe tych obwodów i określone nimi zasady gospodarki rybackiej. Obwód nr 8 rzeki Narew wyróżnia się natomiast tym, że w odcinku rzeki poniżej zapory w Dębem stale występują wysokie koncentracje ryb. Ma to wpływ na uzyskiwane w obwodzie wyniki odłowów.

Określone zostały one w operatach rybackich, w których zapisano potrzebę prowadzenia dwóch systemów eksploatacji połowowej - odłowów wędkarskich oraz odłowów sieciowych. Przy tym w założeniach gospodarki połowowej, odłowom wędkarskim nadano priorytet przyjmując zasadę, że wobec wysokiej presji wędkarskiej poziom eksploatacji sieciowej będzie ograniczony, dostosowany do wysokości i struktury gatunkowej wędkarskich odłowów. Wyrazem tego jest wprowadzenie dużych ograniczeń w odłowach sieciowych.

- Zakaz ich prowadzenia we wszystkich obwodach od 1 stycznia do 30 maja, a w pozostałym okresie prawo połowu od wtorku godz. 14:00 do środy godz. 10:00 i czwartku godz. 14:00 do piątku godz. 10:00. Jedynie w Zbiorniku Zegrzyńskim pozostawiono jednej brygadzie rybackiej (2 osobowa załoga łodzi), prawo łowienia w ciągu 5 dni, w tygodniu.

- Ograniczenia ilości odławianych sieciami ryb drapieżnych - szczupaka, sandacza i suma, wraz z obowiązkiem wypuszczania wszystkich złowionych, które są w dobrym stanie, dobrze rokującym o ich przeżyciu po wypuszczeniu. Równocześnie wprowadzono obowiązek wpisywania do notatnika na łodzi każdej złowionej ryby drapieżnej, która nie została wypuszczona. Brak takiego zapisu jest traktowany podczas kontroli straży rybackiej równoznacznie z kłusownictwem.
- Wprowadzono ponadto we wszystkich będących przedmiotem opinii obwodach rzecznych wielokilometrowe odcinki, na których łowienie sieciami nie jest dozwolone. Zakaz ten dotyczy także większości starorzeczy, traktowanych jako miejsca ochrony tarła oraz zimowania ryb.

Wprowadzone ograniczenia służą zdecydowanie poprawie warunków ochrony ryb, będąc przy tym wyrazem zrozumienia postulatów i oczekiwań wędkarzy. W tej sytuacji żądanie dalszego poszerzania wyłączeń, włącznie z całkowitą likwidacją odłowów sieciowych, nie wynika z postrzegania problemu przez pryzmat wywiązywania się z obowiązku prowadzenia racjonalnej gospodarki rybackiej. Warto w tym kontekście przytoczyć wyniki eksploatacji połowowej prowadzonej w latach 2005-2008 w obwodach rybackich rzeki Wisła nr 3, rzeki Narew nr 7 (Zbiornik Zegrzyński) oraz rzeki Narew nr 8. Porównanie struktury gatunkowej i wysokości odłowów sieciowych i wędkarskich w tych obwodach, w latach 2005-2008 w podziale na najważniejsze gatunki i ich charakterystyczne, ważne od strony prawidłowego funkcjonowania ekosystemu rzeki, przedstawia się następująco.

Gatunek	Wisła nr 3 – 4280,881 ha				Narew nr 7 (Zbiornik Zegrzyński) – 3787.005 ha				Narew nr 8 – 479,1 ha			
	sieciowe		wędkarskie		sieciowe		wędkarskie		sieciowe		wędkarskie	
	kg	%	kg	%	kg	%	kg	%	kg	%	kg	%
Leszcz	16409	73,75	105100	34,38	31147	50,64	211260	32,97	1730	61,57	33939	33,07
Płoc i wzdreaga	313	1,41	47474	15,53	4976	8,09	89386	13,95	225	8,01	25836	25,17
Krap	1159	5,21	28101	9,19	15587	25,34	42650	6,66	239	8,51	9827	9,57
Szczupak	322	1,45	65739	21,51	1789	2,91	160462	25,04	29	1,03	13481	13,13
Sandacz												

Sum													
Jaź	3311	14,88	22793	7,46	1527	2,48	6996	1,09	565	20,11	4232	4,12	
Kleń													
Boleń													
Brzana													
Certa													
Świnka													
Pozostałe	736	3,31	36483	11,93	6486	10,54	124202	19,38	22	0,78	15324	14,93	
RAZEM	22250	100	305690	100	61510	100	640759	100	2810	100	102639	100	
Kg/ha	1,30		17,85		4,06		42,30		1,47		53,56		

Z przedstawionego porównania wynika, że zapisana w operatach rybackich priorytetowa funkcja wędkarskiej eksploatacji, przy wprowadzonych ograniczeniach w eksploatacji sieciowej, jest w pełni realizowana. Odłowy wędkarskie są wysokością przekraczają poziom odłowów sieciowych ponad: 13-krotnie w obwodzie rybackim rzeki Wisła nr 3, 10-krotnie rzeki Narew nr 7 i 36-krotnie w Narew nr 8. Odłowy sieciowe ukierunkowane są głównie na odłów ryb karpowatych eurytopowych (leszcz, krąp, płoć), które stanowią ich główną masę (od 78,1 do 84,1%) i decydują o ich wysokości. Ryby drapieżne stanowią w nich od 1,0 do 2,9% udziału. Dość ważną pozycję stanowią w tych odłowach gatunki rzeczne reofilne (od 2,5 do 20,1 %). W odłowach wędkarskich karpowate eurytopowe stanowią od 53,4 do 67,8% ich całkowitej masy, gatunki drapieżne od 13,1 do 25,0%, natomiast reofilne rzeczne od 1,1 do 7,5%. Wyraźnie widoczna jest funkcja uzupełniająca sieciowej eksploatacji w odniesieniu do grupy ryb karpowatych eurytopowych. Jest to ważne z uwagi na zdolność tych gatunków do tworzenia nadmiernie licznych populacji w warunkach ich niedostatecznej eksploatacji połowowej. Szczególnie wrażliwym ekosystemem jest pod tym względem Zbiornik Zegrzyński.

W podsumowaniu opinii podkreślić należy, że w gospodarce rybackiej prowadzonej w opiniowanych obwodach z powodzeniem wdrożony został i jest realizowany model gospodarki rybacko-wędkarskiej z priorytetowym znaczeniem wędkarstwa. Tradycyjna eksploatacja sieciowa została sprowadzona w nim do funkcji regulatora uzupełniającego eksploatację wędkarską w odniesieniu do gatunków, będących przedmiotem mniejszego zainteresowania wędkarzy. W warunkach środowiskowych obwodów rybackich rzeki Wisła, Narew i Bug, taki model gospodarki rybackiej powinien zostać utrzymany. Odłowy sieciowe nie są w nim zagrożeniem ani konkurencją dla odłowów wędkarskich, stanowią natomiast dla rybackiego użytkownika, jakim jest Okręg Mazowiecki Polskiego Związku

Wędkarskiego, ważny instrument ingerencji w strukturę zespołu ichtiofauny, który współdziałając z gospodarką zarybieniową dostosowaną do struktury gatunkowej zespołu ryb oraz poziomu ich eksploatacji, pozwala na wywiązywanie się z obowiązku prowadzenia racjonalnej gospodarki rybackiej, a w konsekwencji zachowania populacji ryb na właściwym poziomie.

Na zakończenie należy również wskazać na konieczność stałego prowadzenia ścisłych ewidencji odłowów w obydwu systemach eksploatacji – sieciowej i wędkarskiej. Tylko wówczas można bowiem w oparciu o wyniki tych odłowów dokonać analizy faktycznej efektywności dokonywanych zarybień, a następnie wiarygodnej oceny prawidłowości prowadzonej gospodarki rybackiej.

Materiały źródłowe

1. Zapisy w księgach gospodarczych prowadzonych przez Okręg Mazowiecki Polskiego Związku Wędkarskiego dla obwodów rybackich rzeki Wisły, Narew i Bug.
2. Operaty rybackie obwodów rybackich rzek Wisła, Narew i Bug, będących w użytkowaniu Okręgu Mazowieckiego Polskiego Związku Wędkarskiego w Warszawie.
3. Akty prawne.